

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž 103/2020-11

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Ratka Ščekića kao predsjednika vijeća te Žarka Dundovića i Dražena Tripala kao članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice – specijaliste Marijane Kutnjak Čaleta kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv opt. P. D., zbog kaznenog djela iz čl. 110. u vezi s čl. 34. st. 1. Kaznenog zakona („Narodne novine“ broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. – ispravak i 101/17. - dalje: KZ/11.), odlučujući o žalbama državnog odvjetnika i optuženika podnesenim protiv presude Županijskog suda u Splitu od 28. listopada 2019. broj K-22/2018, u sjednici održanoj 19. lipnja 2020., u prisutnosti u javnom dijelu sjednice opt. P. D.,

p r e s u d i o j e:

I. Prihvaća se žalba državnog odvjetnika, preinačuje se pobijana presuda u odluci o kazni na način da se opt. P. D. za kazneno djelo ubojstva u pokušaju iz čl. 110. u vezi s čl. 34. st. 1. KZ/11. zbog kojeg je prvostupanjskom presudom proglašen krivim, na temelju istih zakonskih propisa, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) godina, u koju kaznu mu se, na temelju čl. 54. KZ/11., uračunava vrijeme uhićenja i vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 25. srpnja 2018. pa nadalje.

II. Odbija se kao neosnovana žalba opt. P. D. te se u pobijanom, a nepreinačenom dijelu potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

Pobijanom presudom Županijski sud u Splitu proglasio je krivim opt. P. D. zbog počinjenja kaznenog djela ubojstva u pokušaju iz čl. 110. u vezi s čl. 34. st. 1. KZ/11. te ga je na temelju tih propisa uz primjenu čl. 48. st. 1. i čl. 49. st. 1. toč. 2. KZ/11. osudio na kaznu zatvora u trajanju od četiri godine i šest mjeseci, u koju mu je, na temelju čl. 54. KZ/11., uračunato vrijeme uhićenja od 25. srpnja 2018. i vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 27. srpnja 2018. pa nadalje.

Na temelju čl. 69. st. 1. KZ/11. opt. P. D. izrečena je sigurnosna mjera obveznog liječenja od ovisnosti o alkoholu koja, u skladu s odredbom čl. 69. st. 3. KZ/11., može trajati do prestanka izvršenja kazne zatvora, a najdulje tri godine.

Na temelju čl. 148. st. 1. u vezi s čl. 145. st. 1. i st. 2. toč. 1. do 6. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11. – pročišćeni tekst, 91/12. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14. i 70/17. – dalje: ZKP/08.-17.) optuženiku je naloženo podmiriti troškove kaznenog postupka i to paušalnu svotu u iznosu od 1.000,00 kuna te troškove vještaka u iznosu od 13.475,00 kuna, dok je na temelju odredbe čl. 145. st. 4. ZKP/08.-17. optuženik dužan podmiriti troškove branitelja po službenoj dužnosti koji će se isplatiti iz sredstava tijela koje vodi kazneni postupak, a naplatiti naknadno od optuženika, o čemu će biti donijeto posebno rješenje.

Protiv te presude žalbu je podnio državni odvjetnik zbog odluke o kazni, s prijedlogom Vrhovnom sudu Republike Hrvatske da prihvati žalbu i preinači prvostupanjsku presudu u odluci o kazni na način da opt. P. D. izrekne kaznu zatvora u duljem trajanju.

Optuženik je žalbu podnio osobno i po branitelju, odvjetniku D. S., zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o kazni, s prijedlogom ukinuti pobijanu presudu i predmet uputiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i odluku.

Optuženi P. D. je po branitelju podnio odgovor na žalbu državnog odvjetnika, s prijedlogom Vrhovnom sudu Republike Hrvatske da je odbije kao neosnovanu.

Spis je, u skladu s odredbom čl. 474. st. 1. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11. – pročišćeni tekst, 91/12. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19. – dalje: ZKP/08.-19.), prije dostave sucu izvjestitelju, dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

Sjednica vijeća održana je u prisutnosti opt. P. D., čija je nazočnost bila osigurana putem audio vizualnog konferencijskog uređaja, a pozivom na odredbu čl. 475. st. 4. ZKP/08.-19., u odsutnosti Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske i branitelja optuženika, odvjetnika D. S. koji, iako uredno izviješteni, nisu pristupili na sjednicu vijeća.

Žalba državnog odvjetnika je osnovana, dok je žalba opt. P. D. neosnovana.

Nije u pravu opt. P. D. kada u žalbi tvrdi da je počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka „iz čl. 367. st. 1. toč. 11. ZKP-a“ (pravilno: čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08.-19.) time što je u činjeničnom opisu naznačeno da je postupao s ciljem da usmrti žrtvu D. P., a proglašen je krivim zbog počinjenja kaznenog djela ubojstva u pokušaju iz čl. 110. u vezi s čl. 34. st. 1. KZ/11., uslijed čega da je izreka presude nerazumljiva i proturječna sama sebi te razlozima presude.

Naime, pokušaj kaznenog djela postoji kada počinitelj poduzme radnju koja prostorno i vremenski neposredno prethodi ostvarenju bića kaznenog djela, a to svakako uključuje i namjeru kao oblik krivnje, slijedom čega nije počinjena navedena postupovna povreda.

Također, protivno žalbenim tvrdnjama optuženika, pobijana se presuda može ispitati jer je prvostupanjski sud u obrazloženju iznio jasne i dostatne razloge o odlučnim činjenicama koji se odnose na protupravnost djela, odnosno svijest optuženika da je djelo zabranjeno (stranica 14, odlomak 4 i stranica 15, odlomak 1), o okolnostima o kojima ovisi izbor vrste i mjere kazne (stranica 15, odlomci 4 i 5) te zbog čega je optuženiku izrečena sigurnosna mjera obveznog liječenja od ovisnosti (stranica 16, odlomak 2).

Optuženi P. D., upirući na nezakonitost dokaza, u žalbi ističe da je bio ispitivan dok se nalazio na prisilnom liječenju te za vrijeme prisilne konzumacije 10 do 12 tableta dnevno od kojih je bio djelomično ošamućen.

Međutim, iz podataka u spisu predmeta proizlazi da je optuženik pred Županijskim državnim odvjetništvom u Splitu ispitan 17. listopada 2018. (list 156-160 spisa) u prisutnosti braniteljice po službenoj dužnosti, odvjetnice I. Š. koja mu je postavljena rješenjem Županijskog suda u Splitu od 27. srpnja 2018. broj: 14-Su-1/2018, u dogovoru s kojom se u toj fazi postupka odlučio na obranu šutnjom, ističući da se optuženog događaja uopće ne sjeća i da izražava žaljenje zbog svega što se dogodilo.

Stoga nije osnovan prigovor opt. P. D. o počinjenju bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 2. ZKP/08.-19. na koju očito upire jer se pobijana presuda ne temelji na nezakonitim dokazima.

Prema tome, prvostupanjski sud nije počinio bitne povrede odredaba kaznenog postupka na koje upućuje optuženikova žalba, niti je počinio bilo koju drugu postupovnu povredu iz čl. 476. st. 1. toč. 1. ZKP/08.-19. na koje drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti.

Osporavajući činjenična utvrđenja prvostupanjskog suda, optuženik u žalbi ponavlja svoju obranu koja se u bitnome svodi na to da se ne sjeća optuženog događaja, osporava vjerodostojnost iskaza žrtve posebice u djelu kako je mogao ući u stan koji je prema njezinim navodima bio zaključan, smatrajući posljedično sve optužbe protiv sebe izmišljenima, a ponašanje žrtve opasnim po njega i okolinu. Također ističe da je stalni sudski vještak psihijatar P. B. izradio lažni nalaz i mišljenje, a da stalni sudski vještak sudske medicine A. A. nije mogao sudjelovati u postupku s obzirom na to da je zaposlen kod istog poslodavca kao i kćerka žrtve.

Međutim, protivno takvim žalbenim navodima, pravilno je prvostupanjski sud optuženikovu obranu da se ne sjeća predmetnog događaja cijenio neuvjerljivom jer je obeskrijepljena iskazom žrtve D. P. koji je i po ocjeni ovog drugostupanjskog suda dosljedan i logičan. Osim toga, njezin je iskaz u cijelosti potkrijepljen sudske medicinskim i psihijatrijskim vještačenjem koje je prvostupanjski sud pravilno prihvatio kao stručne.

Naime, žrtva D. P. je detaljno opisala svoj odnos s optuženikom s kojim je bila u neformalnoj vezi i povremeno živjela u iznajmljenom stanu u K. S. te promjene u njegovom ponašanju nakon što su se u ožujku 2018. preselili u stan u kojem se odigrao optuženi događaj kada je optuženik počeo iskazivati ljubomoru u odnosu na njezinu o obitelj o kojoj je skrbila zbog čega je u svibnju te godine, a nakon što ga je upozorila na njegovu posesivnost, iznajmio vlastiti stan. Žrtva je također okolnosno opisala inkriminirani događaj kada je optuženik u ranim jutarnjim satima na njoj nepoznat način ušao u njezin stan, zatekao je na putu prema

kupaonici te na njezino pitanje što radi kod nje u to doba, rekao joj: „Tiho, tiho, nema ti spasa“, nakon čega ju je napao nožem te unatoč njezinom opiranju i zapomaganju zadao joj 15 ubodno reznih rana, uslijed kojih ozljeda je krvarila, a potom joj rekao: „Eto, sad si gotova, sad ti nitko više ne može pomoći“ i pobjegao iz stana, ističući da nikada ranije kod optuženika nije zamijetila agresivno ponašanje i da nije mogla očekivati da će se takvo što dogoditi.

Stoga, okolnost što se žrtva D. P. ne može očitovati o točnom načinu ulaska optuženika u stan ne utječe na uvjerljivost njezinog iskaza.

Osim toga, prvostupanjski sud njezin iskaz pravilno povezuje s nalazom i mišljenjem vještaka psihijatra prema kojem se optuženikova amnezija za kritični događaj pripisuje disocijativnim poremećajima koji su kod njega bili dijelom nesvjesna, a dijelom svjesna reakcija na pritvaranje i koji kod njega imaju obilježje umišljenih poremećaja s obzirom na sklonost simulaciji i iskrivljavanju odgovora koje je zabilježeno u psihologijskom testiranju te su time dio njegove strategije obrane za djelo koje mu se stavlja na teret.

U odnosu na prigovor optuženika da stalni sudski vještak sudske medicine A. A. nije mogao sudjelovati u postupku s obzirom na to da je zaposlen kod istog poslodavca kao i kćerka žrtve, optuženika se upućuje na sadržaj odredbe čl. 37. st. 2. u vezi s čl. 32. st. 2. ZKP/08.-19. prema kojem takvi navodi, i to samo ako se dokažu okolnosti koje izazivaju sumnju u njegovu nepristranost, mogu eventualno predstavljati razlog za otklon, a ne isključenje vještaka. Međutim, u konkretnom slučaju optuženik nije podnio zahtjev za izuzeće vještaka sudske medicine, već štoviše na njegov nalaz i mišljenje nije imao bilo kakvih primjedbi.

Stoga optuženik bezuspješno pokušava osporiti ocjenu vjerodostojnosti iskaza žrtve te psihijatrijskog i sudsko medicinskog nalaza i mišljenja.

Pobijajući nadalje činjenična utvrđenja prvostupanjskog suda, optuženik u žalbi navodi da u njegovom postupanju nisu ostvareni svi objektivni i subjektivni elementi kaznenog djela ubojstva u pokušaju iz čl. 110. u vezi s čl. 34. st. 1. KZ/11. sagledaju li se objektivne okolnosti pod kojima je djelo počinjeno, činjenicu da je žrtvi naneseno više lakih i jedna tzv. obična teška tjelesna ozljeda od kojih ni jedna na vitalnom dijelu njezinog tijela zbog čega da je izostala konkretna opasnost po život žrtve, kao i da nije imao motiva lišiti života žrtvu kao blisku osobu i svojeg neformalnog životnog partnera, već da je isključivi povod za njegovo postupanje dugogodišnja ovisnost o alkoholu te ispoljena agresivnost i smanjena ubrojivost tempore criminis kao posljedice te ovisnosti. Stoga smatra da je pravilnom primjenom materijalnog prava djelo trebalo kvalificirati kao tešku tjelesnu ozljedu iz čl. 118. KZ/11.

Međutim, protivno takvim žalbenim tvrdnjama, pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da je optuženik inkriminirane prilike postupao s namjerom lišenja života žrtve. Naime, uporabljeno sredstvo i to nož ukupne dužine 23,5 cm s drškom dužine 12,5 cm i oštrice dužine 11 cm svakako je podoban za usmrćenje, a lokacije ukupno 15 ubodno reznih rana nastalih s najmanje 13 zamaha srednje jakog intenziteta, od kojih tri na licu, dvije na vratu, četiri na desnoj strani prsnog koša i jedna na lijevoj strani prsnog koša, jedna na leđima u području lijeve lopatice te jedna na stražnjoj strani lijeve podlaktice, iako pojedinačno i u svom zbroju lake tjelesne ozljede, imajući u vidu su ozljede lica, vrata i prednje strane prsnog koša bile koncentrirane sprijeda na relativno manjoj tjelesnoj površini, upućuju na zaključak

da su bili ugroženi vitalni organi žrtve. U tom smislu očitovao se i stalni sudski vještak sudske medicine A. A. pojašnjavajući da upravo brojnost ozljeda i lokacije na licu, vratu i prsnom košu, s obzirom na anatomske strukture u tom području, ukazuju da bi ubodi jednakim intenzitetom, ali drugim smjerom mogli dovesti do nastanka osobito teške ili teške tjelesne ozljede sa smrtnim ishodom u trenutku nanošenja ozljeda.

Ujedno je, a imajući u vidu da rezna rana lijeve podlaktice ima karakteristike tzv. obrambene ozljede koja nastaje kada osoba koja se brani podmeće ruku ispred ili ispod sredstva kojim zamahuje osoba koja napada te da rezne rane prstiju lijeve šake zbog presijecanja tetiva savijača prstiju predstavljaju običnu tešku tjelesnu ozljedu nastalu hvatanjem za nož, prema iskazu žrtve u trenutku kada ga je optuženik krenuo zabosti u predjelu njezinog srca, očito da su optuženikove sposobnosti doziranja jačine i smjera uboda bile objektivno smanjene zbog dinamike kretanja žrtve. Iz tih je razloga ocjena i Vrhovnog suda Republike Hrvatske, kao drugostupanjskog suda, da je optuženik prilikom ubadanja žrtve bio svjestan da je time može lišiti života te je to i htio, tj. postupao je s izravnom namjerom na usmrćenje, do čega stjecajem okolnosti i zahvaljujući hitnoj medicinskoj intervenciji nije došlo. Stoga neosnovano optuženik prigovara da je prvostupanjski sud pogrešno zaključio o njegovom postupanju s izravnom namjerom, smatrajući da navedeni elementi krivnje mogu upućivati i na postupanje s neizravnom namjerom.

Slijedom iznijetog, predmetno kazneno djelo pravilno je označeno kao kazneno djelo ubojstva u pokušaju iz čl. 110. u vezi s čl. 34. st. 1. KZ/11., a na koji zaključak prvostupanjskog suda, protivno žalbenim prigovorima, nije od utjecaja činjenica utvrđena iz psihijatrijskog vještačenja da je optuženik tempore criminis bio smanjeno ubrojav zbog ovisnosti o alkoholu u kombinaciji s crtama poremećaja ličnosti.

Iz tih razloga nije osnovana optuženikova žalba zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Nije osnovana niti žalba zbog odluke o kazni opt. P. D. koji tvrdi da je prvostupanjski sud pogrešno ocijenio da smanjena ubrojavost predstavlja otegotnu, a ne olakotnu okolnost te da brojnost zadobivenih ozljeda, koja mu je cijenjena otegotnom okolnošću, predstavlja obilježje kaznenog djela za koje je proglašen krivim.

Naime, protivno njegovim žalbenim navodima, prvostupanjski sud je pravilno utvrdio sve okolnosti koje, u skladu s odredbom čl. 47. KZ/11., utječu na izbor vrste i mjere kazne. Tako je prvostupanjski sud opt. P. D. pravilno cijenio olakotnim neosuđivanost, nesretne obiteljske prilike i činjenicu da je bio dugogodišnji sudionik Domovinskog rata, pri čemu su očitom omaškom kod odmjeravanja kazne među otegotnim okolnostima istaknute smanjena ubrojavost i činjenica da je kazneno djelo ostalo u pokušaju jer navedene okolnosti također predstavljaju olakotne okolnosti. Nadalje je prvostupanjski sud optuženiku ispravno otegotnim cijenio da je žrtva prilikom počinjenja kaznenog djela zadobila 15 ubodno reznih rana od kojih jednu tešku tjelesnu ozljedu i da je obilno krvarila jer se ne radi o obilježju kaznenog djela, već o posljedici kaznenim djelom zaštićenog dobra pa stoga nije riječ o dvostrukom vrednovanju iste otegotne okolnosti. Ujedno je optuženiku pravilno otegotnim cijenjeno da je pobjegao s mjesta događaja i da je posrijedi kazneno djelo protiv života i tijela kao najvišeg zaštićenog dobra prilikom kojeg je iskazao upornost i brutalnost.

Međutim, u pravu je državni odvjetnik kada u žalbi navodi da je prvostupanjski sud precijenio olakotne okolnosti, a otegotne podcijenio, smatrajući izrečenu kaznu zatvora preniskom.

Polazeći od iznijetog, posebice imajući u vidu iskazanu iznimnu ustrajnost, bezobzirnost i bezosjećajnost optuženika pri počinjenju predmetnog kaznenog djela, s obzirom na opća pravila o izboru vrste i mjere kazne (čl. 47. KZ/11.) te svrhu kažnjavanja (čl. 41. KZ/11.), stav je Vrhovnog suda Republike Hrvatske kako će se strožom kaznom zatvora, moći izraziti jasna društvena osuda zbog počinjenog kaznenog djela, utjecati na počinitelja da ubuduće ne čini kaznena djela, ali utjecati i na sve ostale da ne čine kaznena djela, kao i na svijest građana o pogibeljnosti kaznenih djela i pravednosti kažnjavanja njihovih počinitelja.

Iz navedenih je razloga prihvaćanjem žalbe državnog odvjetnika preinačena pobijana presuda u odluci o kazni na način da je optuženiku za izrečena kazna zatvora u trajanju od šest godina u koju mu je, na temelju čl. 54. KZ/11., uračunato vrijeme lišenja slobode.

Zbog svega prednje iznijetog nije osnovana optuženikova žalba zbog odluke o kazni.

Jednako tako, pravilno je prvostupanjski sud optuženiku, protivno njegovim žalbenim navodima, na temelju čl. 69. st. 1. i 3. KZ/11. izrekao sigurnosnu mjeru obveznog liječenja od ovisnosti o alkoholu koja može trajati do prestanka izvršenja kazne zatvora, a najdulje tri godine, imajući u vidu nalaz i mišljenje vještaka psihijatra da se radi o osobi s dugogodišnjom neliječenom ovisnošću o alkoholu koja može poticajno djelovati na počinjenje novog kaznenog djela te obranu optuženika da je navedene večeri bio pod utjecajem alkohola, unatoč tome što iz objektivnih razloga nisu mogli biti uzeti uzorci krvi i urina optuženika nakon počinjenja kaznenog djela radi analize na prisutnost alkohola u organizmu i što kasnije provedeni laboratorijski nalazi nisu pokazali oštećenje jetre niti je optuženik manifestirao apstinencijske simptome.

Slijedom navedenog, s obzirom na to da je žalba državnog odvjetnika osnovana, a žalba optuženika neosnovana te da pri ispitivanju pobijane presude nisu utvrđene povrede kaznenog zakona na štetu optuženika, na čije postojanje drugostupanjski sud, u smislu odredbe čl. 476. st. 1. toč. 2. ZKP/08.-19., pazi po službenoj dužnosti na temelju čl. 486. st. 1. i čl. 482. ZKP/08.-19. odlučeno je kao u izreci ove presude.

Zagreb, 19. lipnja 2020.

Predsjednik vijeća:
Ratko Šćekić, v.r.